

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000 ภายใน 15666 โทรสาร 0-2259-6172

ข่าวจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับประจำวันที่ 24 เดือนตุลาคม พ.ศ.2561 หน้า 1 มูลค่าข่าว 1,446,408.-

ส่วนวิเทศสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูรายละเอียดได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

เรื่อง : อาศิรา พนาราม
ภาพ : นิกรบ มูลมานิส
กรุงเทพธุรกิจ

**ดับเบิลซีไรต์
ความจริง
และความเป็นไป
ของวงการ
วรรณกรรมไทย
คลื่นลูกใหม่**

พุทธศักราชอัสดง กับเรื่อรวรรณกรรมไทย

หลังจากประกาศผลรางวัลซีไรต์ ที่วิพร นิตยประภา สามารถคว้ารางวัลทรงเกียรตินี้ได้เป็นครั้งที่ 2 แม้เธอจะไม่ได้คาดหวัง เพราะผลงานเล่มแรกก็เพิ่งได้ไป แต่สำหรับนักอ่านที่ได้อ่านทั้ง 2 เล่มนี้แล้ว หาก “ไล่เดือนตามอดในเขวงกต” ได้ซีไรต์ แล้วเหตุใด

“พุทธศักราชอัสดงกับทรงจำของทรงจำของแมวภูหลาบดำ” จะไม่ได้ล่ะ?

เ็นย่าหลังจากวันประกาศผล ร้านหนังสือกิ่งกุด (Candide Books) ย่านคลองสาน จัดงานพบปะกับนักเขียนดับเบิลซีไรต์หมัดๆ เพื่อให้นักอ่านได้สอบถามแสดงความเห็นต่อหนังสือเล่มนี้

จริงๆ แล้ววงเสวนาเกี่ยวกับ “พุทธศักราชขัดกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ” จัดกันมาบ่อยครั้ง ในหลายรอบคิด แม้แต่การเดินชมเมืองในมุมของภูมิสถาปัตยกรรม ยังทำกันมาแล้ว

หนังสือพูดถึงความทรงจำและสะท้อนความจริงที่หลายคนมองข้ามท่ามกลางกระแสเขียนมาแรงอย่าง “Asian Rich Crazy” และ “เลือดข้นคนจาง” ที่เราเห็นภาพครอบครัวจีนที่หอบเสื้อผืนหมอนใบมาตั้งรกรากในประเทศไทย (และทั่วโลก) จนสำเร็จเป็นเจ้าสัวไปหลายตระกูลนั้น แท้จริงยังมีครอบครัวจีนอีกมากที่พึ่งพาไปกับกระแสชีวิตและไม่เคยได้ถูกพูดถึง ในฐานะลูกหลานเชื้อสายจีน วีรพรขอฉายภาพนั้นขึ้นมา ภายใต้โครงสร้างของสังคมที่บีบทุกชีวิตให้ยวบยาบ แต่น้อยคนจะยกขึ้นมากล่าวถึง ปลอ่ยให้เป็นฝุ่นผงในความจำที่พราวเลื่อน

คืนนั้น นอกจากแบ่งปันความคิดต่อหนังสือที่ไรต์ล่าสุดแล้ว การพูดคุยยังไปถึงความจริงของวงการวรรณกรรมไทยที่น่าสนใจด้วย

นาฏกรรมอัศก

ดวงฤทัย เอสสนาชาตัง เจ้าของร้านหนังสือกึ่งอดีต เริ่มดำเนินการเสวนาด้วยข้อสังเกตว่าชีวิตตัวละครทุกตัวในงานเขียนของวีรพรจะดำเนินไปสู่โคกนาฏกรรม เพราะนักเขียนไม่เชื่อในสุขนานุกรมหรือ? วีรพรตอบให้เราเห็นความจริงของทุกชีวิตว่า “ทุกการกระทำของมนุษย์ถูกผลักดันมาจากความกลัวและความทุกข์ มากกว่าความสุข” แม้ฉากโคกของหนังสือจะเข้มข้นราวเกินจริง แต่เมื่อคิดตามแล้ว เราต่างประสบสิ่งนั้นอยู่ทางตรง ทางอ้อม และหลายครั้ง โดยไม่ตั้งใจ ความกลัวซ่อนลึกที่ขับเคลื่อนให้เราทำบางอย่างที่ลงเอยในแง่ลบ นี่คือการสากลที่คนเข้าถึงได้

หลังจากอ่านเล่มแรกหลายคนปวารณาตัวเป็นแฟนคลับหนังสือของวีรพร และส่วนใหญ่เมื่ออ่านเล่มที่ 2 ก็จะเป็นแฟนที่เหนียวแน่น ครั้งหนึ่งของคนที่อยู่ในงานเป็นชนชั้น เพราะงานเขียนของวีรพรแม้จะอ่านยาก เพราะคนอ่านต้องมี

สมาธิอยู่กับประโยคอันซับซ้อน การเรียงต่อกันของคำที่คัดมาอย่างถี่ กระชับแต่มา เป็นปริศนาว่ากับบีบอัดความหมายจำนวนมากลงไป ใน 1 ประโยค อีกทั้งพุทธศักราชขัดกับ ยังมีเรื่องราวหนักหน่วงจนต้องหยุดอ่านเป็นพักๆ หอดถอนใจด้วยเหตุผลนานา นี่คือการประสมการณ์ร่วมของผู้อ่านหนังสือเล่มนี้

อีกครั้งหนึ่งของผู้มางานคือยังอ่านไม่จบ ยังไม่ได้อ่าน และไม่เคยอ่านงานของวีรพรเลย แต่มาเพราะอยากรู้ว่านักเขียนซีไรต์ที่ได้ดับเบิลซีไรต์เป็นอย่างไร

วีรพรบอกว่า เธอไม่ได้เป็นนักเขียนที่เก่งฉกาจ “เราเป็นคนตะเปะตะบัน อยู่กับตัวเอง อยู่หน้าคอม ใช้เวลานานกว่าคนอื่น” เวลา 3 ปีกับหนังสือยาว 300 กว่าหน้า แยกเรื่องราว แก่ไขจากชีวิต และวิธีการเล่าของตัวละครอยู่เนิ่นนาน หลายคนเข้าใจว่าเธอฝึกมือกับเล่มแรก แล้วปล่อยของเต็มที่เมื่อมาถึงเล่มที่ 2 แต่วีรพรบอกว่าเล่มแรกต่างหาก เพราะหากมีหนังสือเล่มแรกแล้วไม่มีคนอ่าน เธอจะไปขายหมูบั้งแทน ทว่า “ใส่เดือนตาบอดในเขาวงกต” ก็เป็นหนังสือขายดี ดีพิมพ์ 2-3 ครั้งก่อนที่จะได้รางวัลซีไรต์

วีรพรกับวรรณกรรม

นันทน ขุดมละมุล อาจารย์

ด้านวรรณกรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้ง

ข้อสังเกตว่างานเขียนของวีรพรมีสไตล์เฉพาะตั้งแต่เล่มแรก แถมยังเป็นสไตล์ที่แหวกชนบและสร้างสรรค์ จนน่าจะส่งอิทธิพลต่อวงการ นักเขียน หรืองานใหม่ๆ ที่จะออกมา ในฐานะที่ดวงฤทัยอยู่ในวงการหนังสือมานาน ทั้งเป็นบรรณาธิการสำนักพิมพ์ระหว่างบรรทัด และเจ้าของร้านหนังสือคิดว่า

“น่าจะมียล 2 แบบ คือ สร้างนักเขียนเป็นแรงบันดาลใจกระตุ้นให้คนเขียนมากขึ้น แต่ไม่ได้เป็นแบบวีรพร เพราะการเขียนแบบนี้ยากมาก ต้องใช้สมาธิสูงมาก ต้องเข้าไปในเรื่องมาก จึงจะปล่อยออกมาได้ขนาดนี้”

และสิ่งที่ดวงฤทัยเห็นได้ชัดอีกอย่างหนึ่ง คือบุคลิกของวีรพรนั้นเข้าถึงง่าย ไม่มีภาพลักษณ์นักเขียนมีรางวัลผู้สูงส่ง

“เคยคุยกับสำนักพิมพ์ด้วยกันว่า จะมีหนังสือบางเล่มที่ผู้คนอ่าน อ่านแล้วรู้สึกยิ่งใหญ่ จากความยิ่งใหญ่ของนักเขียน ชื่อเรื่อง หน้าปก แต่เรื่องของวีรพร ถึงจะอ่านยาก แต่พอคุยกับนักเขียนแล้ว ปลอบประโลม วีรพรสร้างกลุ่มนักอ่านวรรณกรรมขึ้นมาด้วย เพราะคนอ่านรู้สึกว่าเขาเป็นมากกว่านักเขียน บางคนเรียกว่าแม่ เราไม่ค่อยเห็นบรรยากาศของนักเขียนมีรางวัลคลุกคลีกับคนอ่านขนาดนี้”

รายได้นักเขียนวรรณกรรม

วรรณกรรมต่างจากนิยายอย่างไร ฟากตะวันตกอธิบายได้ชัด เมื่อแยกนิยายให้เป็น Fiction คือเรื่องแต่ง และ Literature คือวรรณกรรม ที่มั่งคั่งภาษาและเนื้อหา ลุ่มลึก ซึ่งต้องการการสร้างสรรค์และขัดเกลาจากนักเขียนสูง กับนักอ่านก็เช่นกัน หลายครั้งที่เราอ่านนิยายเล่มไหนจบอย่างรวดเร็ว เพราะอ่านง่ายและสนุก แต่สำหรับงานวรรณกรรม แม้เล่มบาง แต่ใช้เวลาอ่านนาน เพราะต้องการการอ่านและย่อยสารที่สอดแทรกอยู่สูง วรรณกรรมมีบางอย่างติดตรึงและชวนขบคิด แม้บางเล่มไม่สนุกเท่านิยายตลาดวรรณกรรมไทยจึงมีทางไปยากกว่า

วีรพรบอกว่าเป็นนักเขียนนั้นแสนจน “คิดง่ายๆ ตอนได้ซีไรต์เล่มแรก เราจะได้พิมพ์ 100,000 ก๊อบปี ได้ก๊อบปีละ 18 บาท

เป็นเงิน 1 ล้าน 8 แสนบาท ดูเป็นก้อนมหิมาว่าเราใจ แต่ใช้เวลาเขียน 3 ปี พิมพ์มาแล้ว 2 ปี ถึงจะได้เงินจำนวนนี้ หาร 60 เดือน ได้เดือนละ 13,000 ยังไม่ได้หักภาษี หักแล้วไม่ต่างจากกรรมกรแทมไม่มีสวัสดิการ นี่คือการชีวิตจริง นี่คือนักเขียนซีไรต์ ที่หารายได้เยอะแล้ว”

หากเทียบจากยอดขาย ดวงฤทัยบอกว่า วรรณกรรมแปลมีคนอ่านเยอะกว่ามาก ส่วนวรรณกรรมไทยหากไม่ได้ซีไรต์หรือรางวัลอะไรเลย ก็มีที่ทางวางน้อย (แม้ที่ร้านจะมีมาก แต่ก็ขายได้น้อยกว่า) ยากที่จะได้ตีพิมพ์ หรือนักเขียนต้องลงทุนพิมพ์เอง ซึ่งเธอว่าเข้าใกล้สำนักพิมพ์ตี เพราะขายได้น้อยจริงๆ

ปรมัตถกร ปรมะริ ผู้จัดการฝ่ายการตลาดและประชาสัมพันธ์ สำนักพิมพ์

มติชน เสริมความจริงนี้

“พูดกันตามตรงยอดพิมพ์ของหลายสำนักพิมพ์ทุกวันนี้มีน้อยมาก 1,000 หรือ 1,500 ถึง 2,000 เล่มที่หามาแล้ว ฉะนั้นถ้านักเขียนคนหนึ่งทำงาน 3-5 ปีเพื่อให้ได้งานชิ้นหนึ่ง ซึ่งไม่แน่ใจว่าจะได้พิมพ์ไปพออะไรแบบนั้น ถือเป็นความมหัศจรรย์มากนะครับ

“การเขียนหนังสือคือการทำงานศิลปะซึ่งหล่อเลี้ยงวิญญาณ วิธีที่จะทำให้ร่างกายและวิญญาณไปด้วยกันนั้นคือหนังสือต้องขายได้ หลายคนจึงเลือกไม่เขียนงานวรรณกรรม ไปเขียนนิยายหรืองานที่สนุกสนานกว่า เช่น นวนิยาย โรแมนติก เมื่อก่อนผมก็เป็นบรรณาธิการนวนิยายโรแมนติก ซึ่งขายง่าย เรื่องไม่ซับซ้อน ยอดพิมพ์ประมาณ 3,000-5,000 เล่ม ตอนหลังมีขายอีกคู่ด้วย ก็เพิ่มรายได้ให้นักเขียน สำหรับ 1 ปกพิมพ์ 1 ครั้ง นักเขียนจะได้ประมาณ 70,000-100,000 บาท นี่คือนักเขียนแบบไม่มีรางวัลใดๆ เลย แต่งานวรรณกรรมจะโหดร้ายกว่า ผมว่ายากมาก เอาจริงๆ พูดตามตรงขนาดงานซีไรต์ ก็ยังแอบโหดอย่างงานพี่แห่ม 5 ปีกับเงินล้านกว่าบาท หักนั้นแล้วได้น้อยมาก”

วรรณกรรมไทยอัศกหรือรุ่งอรุณ

แม่แรงรายได้ของนักเขียน

วรรณกรรมจะดูน่าใจหาย แต่ความเห็นจากนักเขียน นักแปล และนักอ่าน อย่าง **สฤณี อาชวานันทกุล** มองวรรณกรรมไทยในช่วง 10 ปีให้หลัง ในแง่ผลงานถือว่าน่าสนใจและกำลังสร้างเสียงที่ชัดเจน

“ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ขอพูดชื่อ นักเขียนที่ชอบอย่าง วีรพร, อุทิศ เหมะมูล, ภาณุเดช, จิรฎฐ์ ประเสริฐทรัพย์ ท่านเหล่านี้ คิดว่านี่คือคลื่นที่กำลังสร้างอะไรบางอย่าง เวลาอ่านไม่ได้คิดเชื่อมโยงแต่ละเล่มนะคะ แต่ด้วยแนวคิดที่ท่านเหล่านี้สนใจ เรื่องเหตุการณ์ โครงสร้าง หรือความทรงจำ เราควรจะเรียกได้แล้วว่านี่คือคลื่นลูกใหม่ของวรรณกรรมไทย

“นี่เป็นคลื่นที่มีพลังและน่าตื่นเต้นมากในฐานะคนอ่าน ตั้งแต่วิธีการเล่าเรื่อง ภาษาที่ใช้ ซึ่งกำลังสร้างอะไรที่เป็นของเราเองจริงๆ ไม่ได้อ่านวรรณกรรม

ไทยเยอะ อ่านวรรณกรรมต่างประเทศมากกว่า มีบางช่วงที่อ่านแล้วรู้สึกว้าววรรณกรรมไทยมีการเลียนแบบลีลาหรือวิธีการนำเสนอแบบนักเขียนต่างประเทศมา แต่ผลงานของท่านเหล่านี้ทำให้เรารู้สึกว่านี่คือเสียงของวรรณกรรมไทยและคลื่นลูกใหม่ ฉะนั้น ถ้าจะมีการส่งเสริมให้มีการอ่านวรรณกรรมไทย ก็ควรจะมีการจัดกิจกรรมให้เกิดการตระหนักรู้ว่านี่คือคลื่นลูกใหม่ของวรรณกรรมไทย หรือต้องจัดช็อกกลุ่ม ชื่อประเภทของงานประมาณนี้ขึ้นมา”

นั่นทฤษฎี เห็นพ้องว่านักเขียนกลุ่มดังกล่าวมีบางสิ่งที่เป็นจุดร่วมกัน โดยไม่ใช่สไตล์การเขียน แต่อาจเป็นบริบทเป็นความเหมือนลึกๆ ช่างในที่นี้ไม่ได้ออกมาในเนื้อหาจนชัดแจ้ง เธอว่าอาจเรียกว่าเป็น “วรรณกรรมหลัง พ.ศ. 2549” หรือเปล่า? เพราะเป็นยุคที่มีความปริแตก บางอย่างของสังคม มีสิ่งที่ถูกกดทับ และต้องการสื่อสารออกมา

วรรณกรรมไทยต้องสนับสนุน

การอ่านวรรณกรรมที่มีโครงเรื่องซับซ้อนเป็นการบ่มพื้นฐานความคิดไปสู่การสร้างสรรค์หลายแขนง หากเราต้องการสนับสนุนวรรณกรรมไทย ต้องเปลี่ยนความคิดที่ว่าวรรณกรรมไทยยังวนเวียนกับประเด็นเดิมๆ

“ผมว่าคนที่ตัดสินใจอะไรแบบนั้นเขายังอ่านไม่หมด เพราะถ้าอ่านหมดจะเห็นว่า 10 ปีให้หลัง หลังจาก อุทิศ เหมะมูล ได้ซีไรต์จาก “ลับแลแก่งคอย” วรรณกรรมไทยมันไปไกลมาก ถ้าเอาให้ตรงที่สุด ผมว่าตั้งแต่รุ่นที่ ปราบดา หยุ่น ได้ วงการวรรณกรรมไทยเปลี่ยนไปมาก พอ ชะภากรียา ได้กวีฉันลักษณ์ ก็ยังเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดี และยังมีคนอื่นๆ อีก แต่ก็มีช่วงทรงๆ พอมา พี่แห่มได้ เทรนด์เปลี่ยนเลย คนหันมาพูดเรื่อง โครงสร้างที่ใหญ่และซับซ้อน แต่เล่าด้วยภาษาละเมียด” ปรมัตถกุล เสริม

แต่หนังสือเป็นงานที่ต้องใช้เวลาในการเสพ ขณะที่เพลงใช้ 3 นาที ภาพยนตร์ใช้ 2 ชั่วโมง เขาแนะนำ แม้วรรณกรรมจะอ่านยากกว่านิยาย หรือหนังสือฮาวทู แต่หากลองฝ่าไปให้เข้าถึงเนื้อหาสัก 30 เปอร์เซ็นต์ของทั้งเล่ม ก็จะได้เห็นทิศทาง

ของหนังสือแล้ว แล้วดูว่าจะไปต่อได้ไหม และที่จริงราคาหนังสือในหลักร้อยบาทก็น่าจะช่วยกันสนับสนุนได้

หากเสียงจากนักอ่านอย่าง นันทนุช เห็นต่างว่า “มุมมองของนักอ่านก็ยังติดอยู่ว่าใครเขียน ถ้าเราไม่รู้จัก หนังสือก็ไม่ใช่อะไรที่เปิดดูผ่านๆ แล้วซื้อได้เลย ยอมรับว่าราคาไม่ได้แพงขนาดนั้น แต่สำหรับการซื้อโดยไม่รู้เลยก็ยาก โดยเฉพาะวรรณกรรมไทย แต่วรรณกรรมแปลซื้อได้ เพราะนักเขียนที่สำนักพิมพ์เลือกมาแปลก็มีชื่ออยู่แล้ว ถ้ามีงานของนักเขียนที่ไม่เป็นที่รู้จัก แต่งานดีมาก สำนักพิมพ์ก็ต้องทำประชาสัมพันธ์ให้ โดยเฉพาะ ไม่ต่างอะไรจากการขายเพลงอินดี้ ที่ต้องลงทุนลงแรงโฆษณาให้หน่อย”

หนึ่งเรื่องราวการวรรณกรรม

นักเขียนมีเรื่องราวจัดว่าเป็นเรื่องที่ไม่เพียงแต่ของสำนักพิมพ์ แต่รวมถึงวงการวรรณกรรมด้วย จึงอาจเป็นหน้าที่ของสำนักพิมพ์ที่จะเป็นแกนนำในการหาวิธีส่งเสียงของวรรณกรรมให้ออกไปสู่ผู้อ่านทั่วไป ให้อ่านงานวรรณกรรมไทยควรค่าแก่การอ่าน และไม่เพียงนักเขียนมีเรื่องราว แต่นักเขียนที่มีภาษา สำเนียง และความลึกซึ้งในงานอีกมากมาย ก็ต้องหาวิธีสื่อสารกับคนอ่านให้ได้

งานของวีรพร นิติประภา จัดว่าเป็นเรื่องของวงการวรรณกรรม ด้วยลีลาภาษาแหวกแนว เนื้อเรื่องมีความเป็นไป น่าติดตาม และมีเสน่ห์เฉพาะ ปรมัตถกุลเล่าวิธีที่ทางมติชนผลักดันงานในมือของตัวเองให้ฟัง

“เราให้พี่แห่มเป็นเรื่องราวเลย ความเป็นป๊อบ ป๊อบในความหมายของวรรณกรรม ความป๊อบนี้เชื่อมโยงกับคนรุ่นใหม่ ผมเห็นว่ามีคนเข้าหาพี่แห่มทุกวัยเลย ผมกับน้องๆ ทีมมติชนสถาปนาให้พี่แห่มเป็นเทพีฟังก ก็ฉะนั้น ในความเชื่อมโยงของพี่แห่ม จะมีความสลับซับซ้อนแบบนี้ ขึ้นอยู่กับใครเป็นผู้เชื่อมโยง ผมว่าสิ่งนี้มีความเมส ทำให้ภาพลักษณ์ของตัวนักเขียนและงานเข้าถึงง่ายขึ้น ผมไม่เคยเห็นนักเขียนซีไรต์เป็นแบบพี่แห่ม ที่เป็นทั้งนักเขียน ศิลปิน แม่ค้า นักเล่าเรื่อง คุณพีเจตี รวมอยู่ใน

คนๆ เดียว เชื่อมโยงกับหลายคน นี่คือการปรากฏการณ์ของซีไรต์ปีนี้ และให้ภาพของแวดวงวรรณกรรมไทยในยุค 10 ปีให้หลังด้วย

“ในแง่ของการผลักดันเชิงการตลาด เราทำงานด้วยสะดวก เพราะเรื่องเล่าของพี่เหม้มเปิดช่องให้อามาทำมากมายสนุก และร่วมยุคสมัยของคนรุ่นนี้ หากสำนักพิมพ์จะเลือกงานของนักเขียนมาพิมพ์ ไม่อยากให้เลือกโดยมองว่าจะขายได้หรือไม่ แต่ให้มองว่าเรื่องเล่าของนักเขียนท่านนั้น สัมผัสอะไรได้บ้าง ชื่อสัตย์ระดับไหนได้บ้าง อย่าเพิ่งคิดว่าขายไม่ได้หรอก ผลักดันยาก ในเมื่อยังไม่ได้ลองเลย เพดานค่าต้นฉบับของประเทศนี้ไม่ได้แพง ไม่ได้แพงอะไร อยากให้ลองกัน”

งานเขียนดีๆ กำลังมาแรงเป็นคลื่นลูกใหม่ ถ้าสำนักพิมพ์ผลักดัน ผู้อ่านอย่างเราก็น่าเป็นแรงหนุน วงการวรรณกรรมไทยจะได้หมุนไปข้างหน้า